

Memorandum

Aanbevelingen voor een groen gemeentebestuur op de Brabantse Wal

Op 21 maart 2018 vinden ook in het west-Brabantse Woensdrecht, Bergen op Zoom en Steenbergen gemeenteraadsverkiezingen plaats. Natuur en landschap van deze Brabantse Wal-gemeenten vormen een bijzonder geheel. Opstellers van dit memorandum zijn de volgende deelnemers van het West-Brabantse Platform De Groene Tafel: Benegora, IVN de Groene Zoom, Vogelwerkgroep Bergen op Zoom, Stichting tot Behoud van het Halsters Laag en het Buitengebied Wouw, Brabants Landschap, Natuurmonumenten, Stichting Viridis, Stichting Sirene en Namiro. Dit zijn allen natuurbeheerders en organisaties en experts die de belangen van natuur en milieu behartigen.

Zij pleiten voor een groen gemeentebestuur met volop respect voor natuur en milieu. Zij vragen daarom nauwe betrokkenheid bij de invulling van dat bestuur. Ook bevorderlijk voor gezondheid en recreatie van inwoners en toeristen van de Brabantse Wal!¹ Dat brengt ons tot aanbeveling nr. één:

1. Betrek ons als lokale experts vaker en vroegtijdig bij ecologische beslissingen!

Een landschap met een unieke verscheidenheid

De Brabantse Wal kent een grote landschappelijke diversiteit. Zand- en leemafzettingen gaan abrupt over in klei- en laagveenpolders en voormalige schorren en slikken bij het Markiezaatsmeer en de Dintelse Gorzen. Dat creëert allerlei overgangsgebieden: van hoog naar laag, van stuifzand naar zeeklei, van droog naar nat. Hierdoor ontstond een fraaie waaier van landschappen en vegetatietypen met een grote biodiversiteit. Bij Bergen op Zoom bevindt zich de vierkante kilometer met de meeste soorten broedvogels van Nederland. We vinden hier rietmoeras, jong loofbos, verruigde, voormalige schorren en open pioniersvegetaties, rond een ondiep zoetwatermeer. En via een steilrand met hellingbossen, holle wegen en eeuwenoude landgoederen gaat dat over naar een plateau met bossen, vennen, heide en stuifzanden. Elders zien we fraaie bloemendijken, waterlopen en krekken, en polderlandschappen.

De Brabantse Wal verdroogt...

Laag grondwaterpeil, te snelle waterafvoer na hevige regenval en grondwateronttrekking voor en door landbouw en waterbedrijven veroorzaken verregaande verdroging. Hierdoor verdwijnen momenteel in sommige gebieden bijzondere planten en dieren van vochtige bodems, denk aan Wulp, Wielewaal en Nachtegaal. Ook Levendbarende Hagedis, Eekhoorn en Matkop nemen sterk af.

2. Koppel regenwaterafvoer af van het riool;
3. Leg wadi's, waterbergingen, en waterdoorlatende bestrating aan;
4. Stimuleer vergroening op publieke en particuliere grond, belast grote verharde oppervlakten extra. Promoot sedumdaken, geveltuintjes en regentonnen;
5. Verleen geen vergunningen voor nieuwe waterpompinstallaties: stimuleer gewaskeuzes passend bij de hydrologische situatie;
6. Verbied bebouwing op lage, natte plaatsen;

De Brabantse Wal verstikt...

Schrale zandgronden zijn extreem gevoelig voor stikstofdepositie door industrie en verkeer. Veehouderij stoot fijnstof en ammoniak uit. Dit leidt tot luchtvervuiling en vermesting / verzuring van natuur. Hierdoor verarmen vegetatie en insectenfauna. Zo sterven Bosmieren uit, wat weer

¹ Voor meer generieke 'Brabantse' aanbevelingen verwijzen wij naar BMF e.a. (2017):

<http://www.brabantsemilieufederatie.nl/nieuws/groene-gemeente-ideeen-groen-gemeentebestuur/>

insecteneters, als de Zwarte Specht bedreigt. Er zijn veel meer van dit soort voorbeelden te noemen. Ook de gezondheid van de mens wordt bedreigd.

7. Pas bestemmingsplannen aan en verhandel nieuwvesting en uitbreiding van intensieve veehouderij en mestverwerkingsinstallaties. Voorkom een verplaatsing van veehouderij naar hier nu het elders in Brabant wordt beperkt;
8. Zorg voor beter toezicht en meer handhaving op de vergunningen en de stalsystemen (luchtwassers), voorkom mestfraude;
9. Promoot een duurzame, circulaire landbouweconomie, biologisch verantwoord;

Versnippering van de Brabantse Wal

Grote bedreiging voor mens en natuur in onze regio is dat Antwerpen via de Brabantse Wal vastgroeit aan het Rijnmondgebied. Wij gaan er vanuit dat de meeste West-Brabanders gewoonweg niet in een industriële Randstad willen wonen, dat ze hechten aan het landschap en het huidige kleinstedelijke en dorps karakter. Toch ontstaat na aanleg van nieuwe infrastructuur, zoals de A4, steeds weer dynamiek en sterke druk om bedrijfsterreinen te vergroten. Dit leidt tot versnippering van natuur en groen. Wij willen behoud van een groene-longfunctie, gezonde lucht, ruimte voor natuur en rust, een evenwichtige, circulaire landbouw en extensieve recreatie. Fiets- en wandelpaden, ommetjes en beweging: een leefomgeving voor jong en oud die hoog scoort op Gezondheid.

10. Geen nieuwe bebouwing, bedrijfsterreinen en woonwijken in het buitengebied. Benut bestaande bedrijventerreinen veel beter;
11. Bij natuurcompensatie prioriteit geven aan uitkoop landbouwenclaves;
12. Zorg voor bescherming en herstel van natuur en cultuurlandschap, zoals zandwegen en -paden, landgoederen en karakteristieke landschapselementen;
13. Voeg nieuwe natuur toe in het kader van de groenblauwe dooradering van het buitengebied (Stika) en het Natuurnetwerk Brabant. Bedenk dat groene noord-zuid verbindingen moeten worden hersteld vanwege klimaatverandering;
14. Zorg voor strenge handhaving van regelgeving voor Natura2000 en Natuurnetwerk Brabant;
15. Doe aan ecologisch en bijvriendelijk groen- en bermbeheer: geen bestrijdingsmiddelen, afvoer maaisel;

Mobiliteit

Burgers worden steeds mobieler en dat kan prima indien zij kiezen voor duurzame mobiliteit.

16. Zorg voor meer, goede fietspaden en stallingsmogelijkheden. Zorg samen met andere Walgemeenten voor hoogwaardige regionale fietsverbindingen;
17. Maak u sterk voor goed en betaalbaar openbaar vervoer (bus, trein) en deelauto's;
18. Faciliteer en promoot een vlotte transitie naar elektrisch vervoer (bv laadpalen);
19. Meer beplanting langs wegen ter verfraaiing, afvang fijnstof en als CO2-opslag;

Energieneutraal

Een snelle beëindiging van fossiel brandstofverbruik is goed voor mens, natuur en milieu. Dat geldt ook voor een snelle uitfasering van de nabije kerncentrales. Op de Brabantse Wal hebben we relatief veel zonne-uren en wind. Toch zien we nog veel geschikte maar onbenutte daken op bedrijfspanden.

20. We bepleiten snelle sluiting van de versleten kerncentrale Doel, te beginnen met Doel 3;
21. Stimuleer extra isolatiemaatregelen en zonne-energie op huizen en vooral bedrijfsgebouwen;
22. Onder voorwaarden bepleiten we productieverhoging windenergie. Dat kan door opschalen en uitbreiden, in samenspraak met natuurexperts. Vanwege draagvlak en ter voorkoming van lichtoverlast willen wij (dorps)molens tot maximaal 150 meter;
23. Nieuwbouw alleen nog zongericht, gasloos, benut aardwarmte.